

Diplomová práce Lucie Rubenové: Rozhodování při výběru partnera v romantických vztazích. Katedra psychologie FF UK Praha 2014

- posudek vedoucího práce -

Předložená práce prozkoumává nadčasové a svým způsobem věčné téma výběru partnera pro dlouhodobý vztah, které je ale zasazeno do současnosti orientací na jednu z velmi soudobých forem seznamování. Autorka ve své práci nabízí adekvátní průřez jak českou tak i anglo-americkou literaturou, která se tématem zabývá. A jak dokládá, k volbě partnera existuje celá řada prací uchopujících problematiku tu z úhlu evolucionistického, tu kognitivního jiné zase třeba terapeutického.

Práce je logicky členěna do kompaktních celků – teoretické a empirické části. Po základním vymezení klíčových pojmů přechází autorka ke stěžejnímu momentu práce, kterým je problematika výběru partnera. Klade si přitom zdánlivě možná prostou otázku – „Podle čeho si partnery vybíráme?“ Otázku, která ale, jak autorka dokládá, vyžaduje daleko hlubší zamyšlení, než by se zprvu mohlo zdát.

V teoretické části práce autorka přehledně mapuje dosavadní poznatky v oblasti partnerského výběru a adekvátně si tak připravuje půdu pro formulování vlastních výzkumných hypotéz. Už tyto úvodní kapitoly jsou ale výzvou k přemýšlení a otevírají mnoho další otázky. Např. mají lidé tendenci vybírat si k sobě objektivně vhodného partnera pro soužití? Nebo jsme odsouzeni k omylům a přehmatům? Jsou charakteristiky, které hledáme (např. při filtrování partnerů na internetové seznamce) vůbec v dnešní době vhodnými kritérii? Neměli bychom hledat něco zcela jiného? Zajímavou může být také poněkud spekulativní otázka, jak se budou formy seznamování dále vyvíjet? Autorka totiž v práci dokumentuje a cíleně se zaměřuje na nové formy seznamování, které ještě před pár dekádami nebyly známé. Závěrem asi zbývá otázka, zda vůbec existuje něco takového jako jeden rozhodovací proces, jeden přístup, který by dokázal pojmout takto komplexní a z hlediska lidské reprodukce zásadní jev, jakým je výběr partnera. Nejedná se o vícero výrazně odlišných rozhodovacích situací v závislosti na situačním kontextu? Jde skutečně vždy o situaci „tržiště“ jak naznačuje např. Pinker? Podobných otázek by byla jistě řada a je ke cti autorky, že k nim čtenáře pobízí.

V empirické části autorka vychází z Kahnemanova konceptu dvou systémů rozhodování a rozhoduje se testovat kontrast mezi více analyticky a logicky pracujícím systémem 2 s odkazem na to, že tento systém v moderních situacích seznamování často převládá, neboť se partnery při počátečních fázích výběru mnohdy ani reálně nesetkáme a pozdějším zapojením systému 1, který může vytvářet situaci intuitivního (ale logicky neobhajitelného) partnerského výběru při setkání tváří v tvář. Testuje tedy s východiskem, že mezi vlastnostmi idealizované představy partnera a reálně zvoleným partnerem bude existovat rozdíl, kterou pak operacionalizuje do rozsáhlé baterie snáze uchopitelných a precizně formulovaných hypotéz.

Tento svůj výzkumný záměr zasazuje autorka do sofistikovaného výzkumného designu, z něž je potřeba vypíchnout zejména schopnost vytvořit velmi zajímavou výzkumnou situaci, která kombinuje svým zasazením do skutečného prostředí a charakteru speeddatingu vysokou

ekologickou validitu a zároveň uchovává prostor pro snadnou replikovatelnost. Ocenit je třeba i rozsah zkoumaného vzorku a přehlednost statistického zpracování.

Výsledky se zdají potvrzovat, že minimálně u části sledovaných aspektů partnera skutečně existují rozdíly mezi idealizovaným a posléze při seznamování zvoleným parterem a jsou tak pro autorku i pro čtenáře v řadě směrů inspirativní, což také autorka neopomene v obsáhlé diskuzi bohatě ilustrovat.

Práce je podle mého soudu velmi vydařená, psaná jasným, srozumitelným jazykem a velmi podnětná z hlediska metodologického i obsahového. K práci nemám žádné kritické připomínky. Se všemi úskalími, která mne snad seznamování se s diplomovou prací napadaly, se autorka vypořádává a všechny otázky zodpovídá. Přesto bych ale jednu otázku přece položil – co si z jejich zjištění může odnést laický čtenář, jaké závěry může pro sebe udělat obyčejný člověk s ohledem na to, aby zlepšil svůj partnerský výběr?

Diplomovou práci hodnotím jako práci nadstandardní, která požadavky kladené na diplomové práce v řadě parametrů přesahuje, a s radostí ji proto doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením „výborně“.

V Praze, 5.1. 2015

Alek Lačev